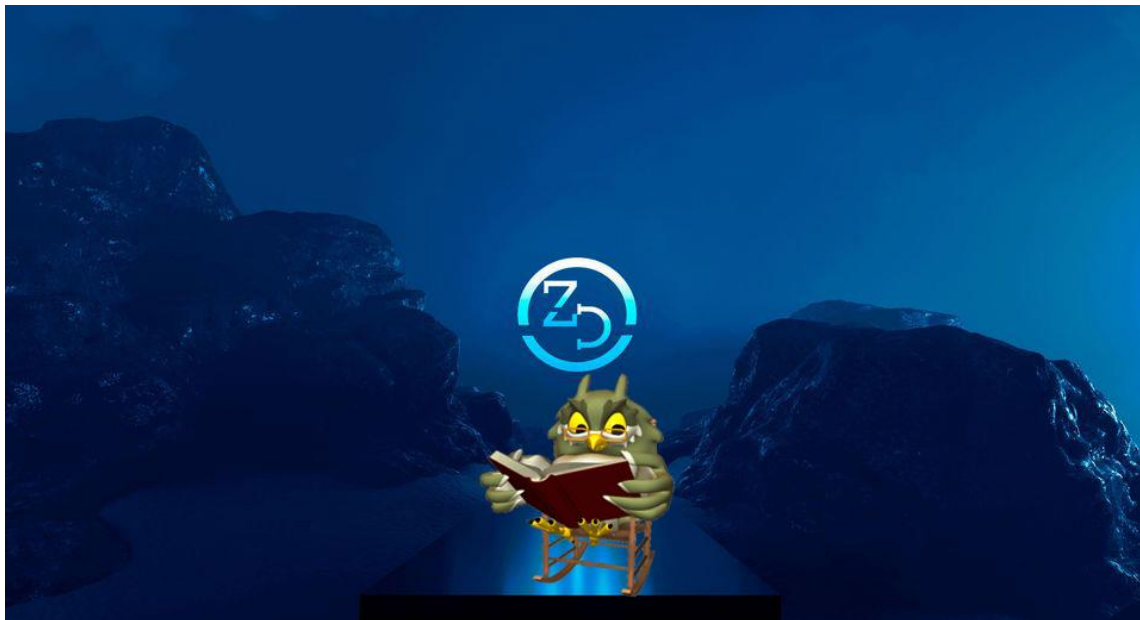

10 gode råd til en sikker computer!

Randi Mortensen | [Zyberdata.dk](https://zyberdata.dk) | 28-01-2023

Indhold

Her følger 10 gode tips og råd til en mere driftssikker computer samt sikker færden på internettet:	2
Hvad er Malware, Spyware & Adware egentlig?	3
Er Spyware og Adware skadeligt?	3
Hvordan undgår man Malware, Spyware og Adware?	4
Hvad er en computervirus egentlig?	4
Hvor kommer computervirus fra?	4
Computer Virus spredt sig som ringe i vandet	5
Hvorfor er en virus skadelig?	5

10 gode råd til en sikker computer!

Her følger 10 gode tips og råd til en mere driftssikker computer samt sikker færden på internettet:

1. Hold altid dine programmer opdateret! Dette gælder især for operativsystemet (Windows) samt sikkerhedsprogrammer som Antivirus og firewall.
2. Hav kun ét af hvert af ovenstående sikkerhedsrelaterede programmer installeret (nogle programmer beskytter mod flere elementer). Dobbelt op betyder ikke dobbelt op på beskyttelsen, men kan derimod forårsage konflikt problemer.
3. Åbn aldrig vedhæftede filer i e-mails fra ukendte afsendere du ikke har tillid til.
4. Skan nye filer for virus, inden du åbner dem første gang (med mange antivirus programmer kan du blot højreklikke på filen og vælge at scanne den)
5. Vær skeptisk når du modtager henvendelser / e-mails omkring oplysning af personfølsomme data og konto informationer mv. Et logo fra banken eller SKAT mv. gør den ikke nødvendigvis ægte (En god tommelfingerregel er at falske mails typisk ikke indeholder dit navn, f.eks. Hej Lars Larsen)
6. Undgå at have for mange programmer kørende i baggrunden. Det går udover systemhastigheden og gør computeren sløv.
7. Undersøg en webshops omdømme (f.eks. på trustpilot.dk) før du handler hos dem. E-mærket webshops lever ligeledes op til nogle specifikke retningslinjer.
8. Før kortbetaling på internettet, skal du altid sikre dig, at der er en hængelås ved adresse linjen, eller at der står "https" før selve adressen. Dette sikrer at ingen kan læse dine kortoplysninger. Skulle dit betalingskort alligevel blive misbrugt, så dækker banken/Nets tabet.
9. Mange service ydelser og produkter på nettet; "introduktionstilbud", "Prøv gratis i X antal dage" er ofte abonnement baseret. Vær skeptisk og læs nu de salgsvilkår der fremgår, for det er med garanti ikke samme lave beløb der automatisk trækkes næste gang – og det kan være svært at komme ud af.
10. Tag backup af dine vigtigste filer med jævne mellemrum – dette gælder også for operativsystemet. Benyt f.eks. en backup tjeneste på internettet.

En computer bør faktisk serviceres på lige fod med en bil. Hvis den bare får lov at passe sig selv vil den gradvist blive sløvere, mere ustabil, give programfejl og blive mere og mere eksponeret for malware (spyware & adware), hacking og virus osv.

Hvad er Malware, Spyware & Adware egentlig?

Malware (malicious software) er fællesbetegnelsen for ondsindet programmer/kode, som typisk uden brugerens viden og bevidste accept, installeres på computeren og gør skadelige og uønskede ting på computeren, fx ved brug af virus.

Det er efterhånden mere reglen end undtagelsen, at når du f.eks. henter et gratis program (freeware) fra internettet, så følger der mere eller mindre skjulte ekstra programmer/tilbehør med. Tilbehøret i dette tilfælde kaldes **Adware**.

Udover Adware kan du også komme til at installere programmer, der samler oplysninger og sporer din færden på internettet uden din viden. Dette kaldes for **Spyware**, og medmindre du grundigt har læst licensbetingelserne, opdager du sjældent, at du har fået det ind, før det er for sent.

Spyware og **Adware** er altså programmer, der udspionerer brugeren på forskellig vis og sender informationer videre til en tredjepart. Et klassisk eksempel på disse er også de mange **Toolbars** man ofte får inkluderet med gratis programmer. De er i sig selv ikke ondsigtet ligesom **Malware** er.

ER SPYWARE OG ADWARE SKADELIGT?

Spyware og Adware har ikke til grundlæggende til formål at forårsage skade på din computer ligesom Malware / computervirus har, men kan sagtens have til formål at snyde dig og forsøge at lokke penge ud af dig.

Adware er programmer, der f.eks. kan give forskellige pop-up vinduer med reklamer, baseret på brugerens adfærd på internettet. Brugerens adfærd på internettet registreres så på baggrund af anvendelsen af spyware.

Der findes også programmer, der har til formål at tjekke om dine programmer er lovlige licenser og/eller installeret på flere maskiner af gangen. Der bliver altså foretaget en form for digitalt fingeraftryk.

Udover at kortlægge adfærd på internettet, findes der også mere ondsindede former for spyware som aflæser indholdet af din PC og sender oplysningerne tilbage til producenten. De mere farlige versioner af spyware leder efter kreditkortnumre og adgangskoder osv. Spyware kan altså aktivt stjæle fortrolig information fra dig, bl.a. ved at registrere hvad du indtaster på dit keyboard.

Typiske kendetegn på Spyware/Adware kan være:

- at din startside i internetbrowseren ændres.
- at der konstant popper reklamer op i tide og utide
- at din internethastighed reduceres (da noget af båndbredden går til at sende info fra computeren til tredjepart)
- at du får mindre diskplads (fordi pladsen bruges til spyware programmer)
- at computeren bliver langsommere (fordi der konstant bruges ressourcer på at indsamle informationer og spionere)

Overordnet set får man derfor ofte en langsommere og generelt dårligere oplevelse af at bruge sin computer.

HVORDAN UNDGÅR MAN MALWARE, SPYWARE OG ADWARE?

Man kan ikke bekæmpe Adware med en firewall. Det kan i et vist omfang bekæmpes og forebygges med et godt antivirus program fra f.eks. Avast, Kaspersky og Bitdefender (Avast har en gratis udgave, men her får ironisk nok så reklame pop-ups). Antivirus programmerne bliver gradvist bedre og bedre til også at bekæmpe ondartet Malware, Ransomware og Spyware.

Et grundlæggende problem er dog, at man ofte selv har accepteret at få Spyware/Adware ind på computeren. Ofte ubevidst, da det blot er integreret i et program man installerer – især gratis programmer. Ofte fremgår det endda af de betingelser man ikke lige får læst...

Der findes også dedikeret Antispyware programmer som hjælper med at identificere og fjerne uønsket Spyware og Adware. Der findes ironisk nok også mange falske Antispyware programmer, som reelt er Spyware i sig selv – De finder pudsig nok en masse snavs på computeren og alt håb er ude, hvis man ikke lige svinger kreditkortet ;-). Hold dig fra alle de dialog bokse/pop-ops med advarsler der kommer, når du surfer. [Malwarebytes](#) er blandt de bedste gratis spyware/adware-scannere, men den automatiske forebyggende beskyttelse kræver betaling.

Sidst men ikke mindst, så kræver det også en gang sund fornuft! – Næste gang du henter et gratis program på nettet, så stil lige dig selv spørgsmålet: Hvorfor er det her program egentlig gratis? Måske ligger der nogle skjulte intentioner bag...

Hvad er en computervirus egentlig?

De fleste der bruger en computer har, eller vil komme til at stifte bekendtskab med computervirus. Nogen opdager det måske aldrig, og for andre får det fatale konsekvenser. Men hvad er en computervirus egentlig og hvorfor får vi dem?

Computervirus kan faktisk være mange ting. Det er dog hovedsageligt et lille softwareprogram, der er lavet for at ødelægge og forstyrre din computers funktioner. En virus kan beskadige eller slette data på din computer. Det mest typiske er at virusen bruger e-mail programmer til at sprede sig på andre computere. Derfor kan en virus kan være skadelig for din PC, men også dine venner og bekendtes PC'ere.

Nyere virus typer, også kaldet Ransomware krypterer ens filer på computeren og kræver så en løsesum betalt for at frigive filerne.

HVOR KOMMER COMPUTERVIRUS FRA?

En computervirus er 100% menneskeskabt og det skønnes, at der hver dag er over 200 nye virus varianter der ser dagens lys. Man kan så spørge sig selv, hvad glæde nogen har ved at lave disse, men det er tilsyneladende en stor tilfredsstillelse for nogen at se,

hvor meget man kan få sin virus til at sprede sig, hvor meget ravage man kan skabe, og hvor meget man kan snyde alle antivirus programmerne.

Nogle vira har også rod i f.eks. politiske og religiøse motiver. Her går udviklerne efter at skade specifikke virksomheder og/eller specifikke programmer og deres interessenter. Man kan også lave vira som har til formål at begå industrispionage, eller regeringer/sikkerhedstjenester kan fremstille virusprogrammer for at spionere og infiltrere andre lande, organisationer og kriminelle netværk.

Ransomware virus har til formål at låse brugerens computer ved at kryptere filerne. Herefter kræves så betaling for at frigive dem igen.

Så selvom dit antivirus program altid måtte være opdateret, så skal nogen jo altså smittes før der kan findes en kur.

COMPUTER VIRUS SPREDER SIG SOM RINGE I VANDET

En virus spredes nemmest ved hjælp af vedhæftede filer i e-mails og/eller onlinemeddelelser gennem f.eks. Messenger, Skype eller andre instant messengers. Derfor er det vigtigt, at man aldrig åbner vedhæftede filer eller klikker på links i e-mails, med mindre man har tillid til afsenderen og iøvrigt forventer at modtage de vedhæftede filer./links Mange vira spredes også via hjemmesider, måske fordi selve hjemmesiden er blevet utilsigtet inficeret, men ellers typisk via porno relateret sider og pirat/fildelingsider og tjenester.

En virus kan som en "kamæleon" skifte form og gemme sig i filformater der virker helt uskadelige som billeder, lykønskingskort, lyd- eller video filer.

Virus er også ofte integreret i piratprogrammer, altså programmer og spil man henter og benytter på ulovlig vis uden at betale for. De kan også være integreret i mange af de gratis programmer og værktøjer man finder rundt omkring på nettet.

Det er derfor vigtigt, så vidt muligt, altid kun at downloade programmer og software fra producentens hjemmeside og henvisninger. Samtidig er det generelt altid en sund holdning, lige at spørge sig selv først: Hvorfor er det her program egentlig gratis?! Det er ikke sikkert det har virus integreret, måske er det for at promovere en dyrere betalingsversion – Men tænk lige over det!

HVORFOR ER EN VIRUS SKADELIG?

En virus kan også have til funktion at slette alt på din harddisk og ødelægge dine personlige data. En virus har hovedsageligt til funktion at ødelægge og destruere. Virus er sjældent lavet med økonomiske hensigter som f.eks. spyware, men primært for at ødelægge og irritere. Dog er der i nyere tid kommet mere fokus på [Ransomware](#) grundet nogle større internationale angreb, hvor både virksomheder og privatpersoner får taget deres filer som gidsler mod en løsesum.

Det er muligt at komme af med de fleste virus, men vigtigst af alt er det vigtigt at forbygge problemet før det opstår. Det er derfor vigtigt, at du er meget bevidst med, hvad du foretager dig når du går på internettet, så du undgår tab af personlige data pga. virus. – Og så skal du selvfølgelig have et opdateret og anerkendt antivirus program installeret. Her er Kaspersky, Bitdefender, Avast og Bullguard typisk blandt de mest populære og bedst testede antivirus programmer (Kan købes billigere hos e-gear.dk end hos udbyderen selv). Typisk findes antivirus programmerne både i en gratis udgave samt betalingsversioner. Med betalingsversionerne slipper man for de kontinuerlige reklame/meddelelse popup's. Desuden får man generelt langt mere automatisering, så man ikke skal tage gøre så meget selv i det daglige.

Det er også vigtigt at holde sit operativsystem opdateret. Især Microsoft Windows er sårbar for angreb, hvis ikke konstant opdateret. Her skal man som regel bare benytte sig af standardindstillingerne for 'Automatiske Opdateringer'.

Sidst, men ikke mindst – så bør du også have gjort dig nogle tanker omkring sikkerhedskopiering / backup FØR skaden er sket.

Den absolut grundlæggende beskyttelse enhver computer skal have er et Antivirus program. Her findes både gratis og betalingsudgaver. Den grundlæggende beskyttelse er som udgangspunkt den samme, men betalingsudgaverne har typisk også udvidet beskyttelse mod adware/malware (reklamer, snydeprogrammer osv.) Typisk passer de også mere sig selv, hvor gratis udgaverne ironisk nok ofte popper op med diverse købstilbud.